

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8715202769
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8715202769.4

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Milana Majerníka, v právnej veci žalobkyne: Q. V., Y.. XX.X.XXXX, E. I., Y. XXXX/XX, proti žalovanému: Okresné stavebné bytové družstvo Poprad, Moyzesova 3368, Poprad, IČO: 36168815, právne zastúpený: Advokátska kancelária Hudzík & Partners s. r. o., Mnoheľova 830/15, Poprad, IČO: 47251654, v konaní o uloženie povinnosti odpredať byt, o trovách konania, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 13C/75/2015-410 zo dňa 25. októbra 2022, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje uznesenie vo výroku o trovách konania.

Žalobkyňa má nárok vo vzťahu k žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením konanie zastavil a žalobkyňu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne okrem iného ust. § 144, § 145 ods. 1, § 256 ods. 1, § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa žalobou zo dňa 17.9.2012, zapísanou pod sp. zn. 13C/93/2012, žiadala, aby súd určil, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými dňa 18.11.2010 je neplatná a vo vzťahu k žalovanému (v uvedenom konaní v 2. rade) sa domáhala uloženia povinnosti odpredať jej byt. Rozsudkom č. k. 13C/93/2012-147 zo dňa 31.1.2014 súd rozhodol o neplatnosti zmluvy a zároveň vylúčil na samostatné konanie nárok žalobkyne o uloženie povinnosti žalovanému odpredať žalobkyňu predmetný byt, vylúčené konanie bolo zapísané pod sp. zn. 13C/75/2015. Vo vylúčenom konaní súd medzitýmnym rozsudkom č. k. 13C/75/2015-317 zo dňa 15.6.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 8Co/43/2021-359 zo dňa 30.6.2022 rozhodol, že povinnosť žalovaného uzavrieť so žalobkyňou zmluvu o prevode vlastníctva bytu č. XXX nachádzajúceho sa na I. poschodí bytového domu G. v I. na ulici Y. č. XXXX/XX, zapísaného na LV č. XXXX pre k. ú. I., je daná. Medzitýmny rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 11.8.2022. Na pojednávaní dňa 25.10.2022 žalobkyňa zobrala žalobu späť, pretože žalovaný s ňou uzavrel zmluvu o prevode vlastníctva bytu a žalobkyňa je zapísaná ako vlastníčka bytu aj na LV č. XXXX. Žiadala priznať náhradu trov konania. Žalovaný súhlasil so zastavením konania, pretože odpadol predmet sporu a navrhol, aby súd žiadnej zo strán nepriznal trovy konania. Podľa žalovaného je to spravodlivé aj vzhľadom na to, ako sa správala žalobkyňa, keď prišla do sídla žalovaného.

4. O trovách konania rozhodol súd podľa § 256 ods. 1 CSP tak, že priznal náhradu trov konania žalobkyňu, pretože žalobkyňa zobrala žalobu späť po tom, čo s ňou žalovaný uzavrel zmluvu o prevode vlastníctva bytu, teda keď bol dosiahnutý účel sledovaný žalobou. Z uvedeného dôvodu možno konštatovať, že

procesne zastavenie konania zaviniť žalovaný, ktorý až v priebehu konania splnil to, čo žalobkyňa žalobou požadovala. Žalovaný navrhol nepriznať žiadnej zo strán náhradu trov konania. Žalovaný navrhoval aplikáciu ust. § 257 CSP z dôvodu, že podľa neho to je spravodlivé vzhľadom k tomu ako sa žalobkyňa správala, keď prišla do sídla žalovaného. Žalovaný zrejme naráža na svoje tvrdenia o tom, že pri nejakej návšteve žalobkyne v sídle žalovaného malo dôjsť ku konfliktu medzi žalobkyňou a štatutárnym zástupcom žalovaného, táto skutočnosť však v konaní nebola dokazovaná, bola iba tvrdená žalovaným a nemala ani žiadny podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Podľa názoru súdu v prejednávanej veci je potrebné zohľadniť, že žalobkyňa sa pokúšala domôcť svojich nárokov mimosúdne, čo sa jej však nepodarilo, pretože zo strany žalovaného došlo k prevodu vlastníctva bytu na tretiu osobu, v dôsledku čoho žalobkyňa bola nútená domáhať sa svojich nárokov v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 13C/93/2012, v ktorom došlo aj k vylúčeniu nároku na uloženie povinnosti odpredať byt žalobkyňi, ktorý bol prejednávaný v tomto konaní. Aj napriek úspechu žalobkyne v pôvodnom konaní žalobca pokračoval v obrane proti uplatnenému nároku a k uzavretiu zmluvy o prevode vlastníctva bytu z jeho strany došlo až po vyhlásení medzitymneho rozsudku, teda žalobkyňa nemala inú možnosť, ako pokračovať v súdnom spore. Žalobkyňa dosiahla účel sledovaný žalobou a vzhľadom na uvedené súd je toho názoru, že by nebolo spravodlivé, ak by žalobkyňa mala znášať trovy konania. Z tohto dôvodu súd nepovažoval za preukázané splnenie podmienok na aplikáciu ust. § 257 CSP a priznal náhradu trov konania žalobkyňi v zmysle § 256 ods. 1 CSP.

5. Proti výroku o trovách konania podal odvolanie žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. d), písm. f) CSP, nakoľko mal za to, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, t.j. súd nesprávne vec právne posúdil, ak dospel k záveru, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. Mal za to, že sú splnené podmienky na aplikáciu ust. § 257 CSP nepriznať náhradu trov konania žalobkyňi, nakoľko jej správanie v sídle žalovaného ako aj na pojednávaniach sa priecilo dobrým mravom, opierajúc sa o doterajšie vymedzenie dobrých mravov právnou teóriou aj súdnou praxou. Navrhol odvolaciemu súdu, aby odvolaním napadnutý výrok o trovách konania zmenil tak, že neprizná nárok na náhradu trov konania žiadnej zo sporových strán.

6. K odvolaniu žalovaného s vyjadřila žalobkyňa. Navrhla odvolanie žalovaného ako nedôvodné zamietnuť a v celom rozsahu potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

8. Podľa § 256 ods. 1, ods. 2 CSP, ak strana procesne zaviniť zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Ak strana procesne zaviniť trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane.

9. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

10. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1, ods. 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa odseku 2, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. V prejednávanej veci sa žalobkyňa žalobou doručenu súdu dňa 17.9.2012, zapísanou pod sp. zn. 13C/93/2012, domáhala, aby súd určil, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými dňa 18.11.2010 je neplatná a vo vzťahu k žalovanému (v uvedenom konaní v 2. rade) sa domáhala uloženia povinnosti odpredať jej byt. Rozsudkom č. k. 13C/93/2012-147 zo dňa 31.1.2014 súd rozhodol o neplatnosti zmluvy a zároveň vylúčil na samostatné konanie nárok žalobkyne o uloženie povinnosti žalovanému odpredať žalobkyňi predmetný byt, vylúčené konanie bolo zapísané pod sp. zn. 13C/75/2015. Vo vylúčenom konaní súd medzitymnym rozsudkom č. k. 13C/75/2015-317 zo dňa 15.6.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 8Co/43/2021-359 zo dňa 30.6.2022 rozhodol, že povinnosť žalovaného uzavrieť so žalobkyňou zmluvu o prevode vlastníctva bytu č. XXX nachádzajúceho sa na Q. poschodí

bytového domu G. v I. na ulici Y. č. XXXX/XX, zapísaného na LV č. XXXX pre k. ú. I., je daná. Medzitýmny rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 11.8.2022.

12. Z uvedeného vyplýva že žaloba bola podaná dôvodne. Žalovaný splnil to, čoho sa žalobkyňa žalobou domáhala až po autoritatívnom rozhodnutí súdu. Až po splnení súdom určenej povinnosti žalobkyňa vzala žalobu späť, pretože odpadol dôvod konania. Významným je aj skutočnosť, že súdny spor trval viac ako desať rokov, od 17.09.2012.

13. Náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Náhrada trov konania sa vzťahuje na účelne vynaložené trovy. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ust. § 256 odsek 1 CSP je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán sporu zaviniela, že sa konanie muselo zastaviť.

14. „I. Ustanovenie § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku je z obsahového hľadiska v podstate zhodné so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. II. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, možno žalovanému uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bola vzatá späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne.“ (nález Ústavného súdu SR z 20. marca 2018, sp. zn. II. ÚS 569/2017)

15. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, ak už vznikol procesnoprávny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom, ak sa pre správanie žalovaného vzala späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne, je žalovaný povinný nahradiť trovy konania, pretože nesporne zaviniel zastavenie konania. Ide najmä o prípady, keď žalovaný po podaní žaloby plnil žalobcovi, v dôsledku čoho žalobca vzal žalobu späť. Dôvodnosť žaloby sa posudzuje procesne a bez ohľadu na to, aký by bol výsledok konania, keby k späťvzatíu žaloby nedošlo. Rozhodnou je skutočnosť, že žalovaný splnil to, čoho sa žalobca domáhal, a že len z tohto dôvodu vzal žalobca žalobu späť. Aj náhrada trov konania priznaných podľa § 256 ods. 1 CSP sa vzťahuje na účelne vynaložené trovy. Ide o vyjadrenie všeobecného princípu, že nárok na náhradu trov konania je úzko spätý s účelnosťou ich vynakladania pri uplatňovaní práva na súdnu ochranu. (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 1. vydanie, 2017, s. 932 - 939)

16. „Ustanovenie § 146 ods. 2 OSP vyjadruje výnimku zo zásady náhrady trov konania podľa pomeru úspechu vo veci vyjadrenej v § 142 OSP. Toto ustanovenie vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon má za následok zastavenie konania. Z previazanosti § 146 ods. 1 písm. c) OSP s § 146 ods. 2 OSP vyplýva, že ak súd zastavuje konanie v dôsledku späťvzatia, musí sa zaoberať pri rozhodovaní o náhrade trov konania otázkou, či niektorý z účastníkov zaviniel, že konanie muselo byť zastavené. Keďže nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva, otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu, je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, a teda z hľadiska vzťahu výsledku správania odporcu (žalovaného) k požiadavkám navrhovateľa (žalobcu). Ide teda o to, či sa navrhovateľ domohol k uplatnenému nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by bol navrhovateľ v meritórnom konaní úspešný, alebo nie (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Sžo 225/2010).“ (Najvyšší súd SR, sp. zn. 7?M Cdo 1/2014)

17. „S dôvodmi hodnými osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 150 OSP (teraz § 257 CSP - pozn. autora) však nemožno zamieňať skutočnosť, že odporca svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania. Na takýto prípad pamätá ustanovenie § 143 OSP, podľa ktorého odporca, ktorý nemal vo veci úspech, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania. Toto ustanovenie súdy opomínajú.“ (R 23/1989)

18. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie, tak aj v podanom odvolaní poukázal na možnosť aplikácie ust. § 257 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa videl v správaní žalobkyne, avšak nie v správaní ako procesnej strany sporu, ale v jej komunikačnej a osobných komunikačných konfliktoch medzi stranami sporu v priestoroch jeho bytového družstva. Súd prvej inštancie a rovnako tak ani

odvolací súd nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 257 CSP, s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na jeho odôvodnenie odkazuje.

19. Žalovaný je právnickou osobou, ktorý v prejednávanej veci nepostupoval v súlade so zákonom, ani s odbornou starostlivosťou a previedol vlastníctvo k bytu na tretiu osobu. Počas celého konania sa žalovaný bránil a nezohľadnil ani úspech žalobkyne v pôvodnom konaní. Úvaha žalovaného o správaní sa žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi je potom vzhľadom aj na jeho správanie sa v tomto konaní neistá. Rozhodovanie o trovách konania pri späťvzátí žaloby má procesný charakter a osobnostné predpoklady strán sporu, ich spôsob komunikácie sú pri rozhodovaní o náhrade trov konania irelevantné. Dôvody spočívajúce v osobnostných a komunikačných predpokladoch nemôžu byť posudzované ako dôvody hodné osobitného zreteľa pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, ak žaloba bola podaná dôvodná a žalobkyňa nemala inú možnosť ako si uplatniť svoje práva.

20. Z ustanovenia § 257 CSP priamo vyplýva možnosť aplikácie tohto ustanovenia len vo výnimočných prípadoch. Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napríklad skutočnosť, že strana, ktorá je povinná nahradiť trovy konania protistrane sa ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Použitie § 257 neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. Skutočnosť, že žalobkyňa sa správa konfliktné a podľa názoru žalovaného v rozpore s dobrými mravmi nie je podľa názoru odvolacieho súdu výnimočným prípadom. Žalovaný v konaní nepreukázal ničím právne významným dôvody, pre ktoré by súd mal aplikovať ust. § 257 CSP.

21. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6?M Cdo 5/2011 k aplikácii § 257 CSP uviedol, cit.: „...dovolací súd poznamenáva, že v ustanovení § 150 ods. 1 O.s.p. je ustanovené moderačné právo súdu zmierniť dôsledky uplatnenia právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania; dáva súdu možnosť, aby za splnenia predpokladov v tomto ustanovení uvedených nepriznal náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania, u ktorého sú inak splnené predpoklady pre priznanie náhrady celkom alebo sčasti. Predmetné ustanovenie umožňuje tak presadiť aplikáciu ustanovenia § 1 O.s.p. (zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchovu na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb) a docieľiť tak pokiaľ možno spravodlivú ochranu práv, čo aplikácia zásady zodpovednosti za výsledok vždy neumožňuje. Musí ale ísť o výnimočný prípad (o výnimočnosť v okolnostiach danej veci, ale ja v okolnostiach na strane účastníkov, a to oboch) jeho aplikácie. Ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. neslúži k zmiernovaniu majetkových rozdielov medzi účastníkmi konania, ale k riešeniu situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, získal náhradu trov, ktoré pri tomto konaní dôvodne vynaložil. Rozhodnutie súdu, podľa ktorého ten, kto v konaní napokon uspel, znášal svoje náklady, sa preto bude javiť spravodlivým predovšetkým vzhľadom na existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, so správaním sa účastníkov v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a pod.“

22. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa. (Pozri uznesenie Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14)

23. Odvolací súd nevzhladol dôvody na aplikáciu ust. § 257 CSP. V zmysle vyššie citovaných rozhodnutí a právnej vedy musí ísť o preukázané a výnimočné dôvody. Žalobkyňa preukázateľne vznikli náklady na uplatnenie svojho práva, ktoré porušil práve žalovaný a vzhľadom na úspech v konaní má na ich náhradu nárok.

24. Vzhľadom na hore uvedené odvolací súd v súlade s ustanovením § 387 CSP uznesenie v napadnutom výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdil.

25. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 v spojení s § 262 odsek 1 a § 255 odsek 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešná žalobkyňa má nárok vo vzťahu k žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP)